

Hotărârea CNCD privind încălcarea dreptului la educație al unui minor cu handicap

Hotărârea nr. 282/21.08.2012

Dosar nr.: 98/2012

Petiția nr.: 1415/20.03.2012

Petent: DGASPC, Sector 5, prin reprezentant

Reclamat: O.D.

Obiect: încălcarea dreptului la educație al unui minor, persoană cu handicap datorită bolii de care suferă acesta și a faptului că aparține unei categorii de persoane defavorizate.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

I.1.1. DGASPC, Sector 5, Bd. Regina Elisabeta, nr. 29-31, sector 5, București

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. O.D., Calea Victoriei, nr. 114, sect. 1, București

II. Descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta solicită Consiliului constatarea existenței unei discriminări față de minorul D.A. prin încălcarea dreptului la educație al acestuia, de către învățătoarea O.D., datorită bolii de care suferă copilul și a faptului că acesta aparține unei categorii de persoane defavorizate.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 2113, respectiv nr. 2114/02.05.2012, părțile au fost citate pentru data de 29.05.2012. Procedură legal îndeplinită.

3.3. Prin adresa nr. 2112/02.05.2012 s-a solicitat punct de vedere Școlii Generale nr. 5 „Corneliu M. Popescu” raportat la obiectul petiției.

3.4. Prin adresa nr. 2547/25.05.2012 s-a înregistrat punctul de vedere transmis de Școala Generală nr. 5 „Corneliu M. Popescu”.

3.5. Prin adresa nr. 1415/30.05.2012 s-a solicitat petentei transmiterea concluziilor scrise până la data de 12.06.2012.

3.6. Prin adresa nr. 2642/30.05.2012, DGASPC sector 5, în calitate de petentă depune mandat de reprezentare, însoțit de înscrișuri.

3.7. Prin adresa nr. 2838/12.06.2012 partea reclamată transmite copia Notei explicative transmise școlii ca și răspuns Notei observatoare emise de către școală.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

4.1.1. Prin petiția având nr. de înregistrare 1415/20.03.2012 petenta solicită Consiliului constatarea existenței unei discriminări față de minorul D.A. prin încălcarea dreptului la educație al acestuia, de către învățătoarea O.D., datorită bolii de care suferă copilul și a faptului că aparține unei categorii de persoane defavorizate.

4.1.2. Petenta precizează faptul că la data de 27.02.2012 instituția a fost sesizată de către învățătoarea O.D. cu privire la comportamentul antisocial al minorului D.A. În opinia învățătoarei, minorul care beneficiază de măsura de protecție prin asistență maternală nu recunoaște și nu respectă autoritatea profesorilor, insultă colegii, îi împinge, jignește, lovește etc. De asemenea, petenta susține că partea reclamată a solicitat conducerii direcției ca minorul, datorită afecțiunilor de natură psihică de care suferă, să fie tratat și în același timp să fie îndepărtat din clasă întrucât constituie pentru ceilalți copii un exemplu negativ.

4.1.3. De asemenea petenta, DGASPC sector 5, susține faptul că asistentul maternal al minorului le-a adus la cunoștință faptul că în data de 7.03.2012, după 2 ore de curs, învățătoarea a scos copilul din clasă, chemând salvarea și poliția, motivând faptul că minorul a rupt caietele și cărțile colegilor, precum și faptul că a sustras bani din penarul unui coleg. Petenta precizează că, în opinia asistentului maternal, lucrurile prezentate de către învățătoare nu ar fi adevărate.

4.1.4. Din petiție reiese faptul că minorul D.A. în urma investigațiilor medicale făcute în cadrul Spitalului Obregia, conform adevărului medicale, este diagnosticat cu ADHD având recomandarea urmării cursurilor unei școli normale, copilul în prezent se află în evidența clinicii spitalului sus-menționate, în același timp beneficiază de un plan personalizat de consiliere.

4.1.5. În anexă a fost depusă o notă observatorie (13.03.2012) prin care conducerea școlii solicită învățătoarei să respecte cu mai multă strictețe prevederile legale în vigoare, precum și prezentarea unui program care să urmărească recuperarea elevilor rămași în urmă, în același timp integrarea elevilor cu dizabilități.

4.1.6. În același timp, anexat petiției s-a transmis o notă, scrisoare deschisă, având data de 8.03.2012, prin care colectivul de cadre didactice și personalul administrativ al școlii își exprimă nemulțumirea cu privire la comportamentul didactic al învățătoarei.

4.1.7. Anexat petiției, DGASPC sector 5, a depus plângerea asistentului maternal al minorului D.A. prin care aceasta reclamă comportamentul învățătoarei la adresa minorului. În opinia acesteia, învățătoarea, instiga colegii minorului la atitudini de marginalizare instigându-i pe aceștia să facă grevă în fața clasei împotriva acestuia, având la un moment dat o ieșire necontrolată, afirmând în fața copiilor: „Nu mai suport acest copil de la casa de copii, de ce nu e dus la școală specială”. În aceeași zi aceasta a chemat salvarea și poliția.

4.1.8. În cadrul ședinței de audieri din data de 29.05.2012 petenta aduce noi clarificări cu privire la obiectul petiției. A fost depusă nota de transfer a minorului la Școala nr. 186 „Elena Văcărescu” pe motivul relațiilor tensionate cu învățătoarea și cu colegii, precum și caracterizarea psiho-pedagogică a minorului din care reiese faptul că noul mediu școlar a redus starea de agresivitate a acestuia.

Susținerile părții reclamate

4.2.1. Partea reclamată a transmis Consiliului copia notei explicative transmise școlii ca răspuns la nota observatorie adresată acesteia.

Punctul de vedere al Școlii Generale nr. 5 „Corneliu M. Popescu”

4.3.1. Din punctul de vedere depus reiese faptul că, în cadrul ședințelor de consiliu profesoral și al ședințelor cu părinții, au fost prezentate articole din Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar. De asemenea, conducerea școlii a transmis învățătoarei o Notă observatorie în data de 13.03.2012 prin care s-a solicitat acesteia să respecte cu mai multă strictețe prevederile legale în vigoare, precum și prezentarea unui program care să urmărească recuperarea elevilor rămași în urmă, în același timp integrarea elevilor cu dizabilități.

4.3.2. Conducerea școlii precizează faptul că, prin aceeași notă, învățătoarea a fost atenționată cu aplicarea sancțiunilor prevăzute de art. 180-183 din Legea educației naționale în cazul în care nu va pune în aplicare programele stabilite.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Consiliul constată încălcarea dreptului la educație al unui minor, persoană cu handicap datorită bolii de care suferă acesta și a faptului că aparține unei categorii de persoane defavorizate.

5.2. În drept, conform art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și, orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.3. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată, constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.

5.4. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

5.5. În materia nediscriminării, potrivit art. 20 alin. (6) din O.G. nr. 137/2000, republicată, „Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoana împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare”.

5.6. Din analiza petiției reiese faptul că petenta, DGASPC Sector 5, prin reprezentant, sesizează Consiliul cu privire la comportamentul învățătoarei O.D., în ceea ce privește minorul D.A. Colegiul director reține faptul că partea reclamată a solicitat conducerii direcției ca minorul, din cauza afecțiunilor de natură psihică de care suferă, să fie tratat și în același timp să fie îndepărtat din clasă, întrucât constituie pentru ceilalți copii un exemplu negativ. De asemenea, din probatoriul depus la dosar a reieșit faptul că învățătoarea, a scos copilul din clasă, chemând salvarea și poliția, motivând faptul că minorul a rupt caietele și cărțile colegilor, precum și faptul că a sustras bani din penarul unui coleg, în opinia asistentului maternal, lucrurile prezentate de către învățătoare nu ar fi adevărate. În anexă a fost depusă o notă observatorie (13.03.2012) prin care conducerea școlii solicită învățătoarei să respecte cu mai multă strictețe prevederile legale în vigoare, precum și prezentarea unui program care să urmărească recuperarea elevilor rămași în urmă, în același timp integrarea elevilor cu dizabilități. Petenta a mai susținut faptul că partea reclamată instiga colegii minorului la atitudini de marginalizare, instigându-i pe aceștia să facă grevă în fața clasei împotriva acestuia, având la un moment dat o ieșire necontrolată, afirmând în fața copiilor: „Nu mai suport acest copil de la casa de copii, de ce nu e dus la școală specială”. De asemenea a fost depusă nota de transfer a minorului la Școala nr. 186 „Elena Văcărescu” pe motivul relațiilor tensionate cu învățătoarea și cu colegii, precum și caracterizarea psiho-pedagogică a minorului din care reiese faptul că noul mediu școlar a redus starea de agresivitate a acestuia.

5.7. Prin adresa nr. 1415/30.05.2012 s-a transmis părții reclamate posibilitatea de a-și formula concluzii scrise, dispusă în ședința de audieri din data de 29.05.2012 la care partea reclamată nu s-a prezentat. Prin adresa nr. 2838/12.06.2012 partea reclamată transmite Consiliului copia notei explicative adresate școlii, raportat la Nota observatorie transmisă de școală acesteia, fără a face referire la obiectul petiției.

5.8. Față de aceste considerente, coroborat petiției și materialului probator aflat la dosar, Colegiul director reține că manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege care conduc la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv întrunesc cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare prevăzute de art. 2 alin. (1) coroborate cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Colegiul director apreciază că, în cauză, sunt elemente care să probeze faptele de discriminare de care este acuzată partea reclamată și care să conducă la angajarea răspunderii contravenționale.

5.9. De asemenea, Colegiul director ia act și de Nota observatorie, emisă de către școală și transmisă părții reclamate din data de 13.03.2012, prin care i-a solicitat ca petenta să respecte cu mai multă strictețe prevederile legale în vigoare, precum și prezentarea unui program care să urmărească recuperarea elevilor rămași în urmă, în același timp integrarea elevilor cu dizabilități. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director nu poate ignora comportamentul părții reclamate care a condus la transferul minorului către o altă școală și nu poate accepta cum potrivit Convenției Drepturilor Copilului, toți copiii au dreptul la educație. Excluderea unui copil înseamnă încălcarea drepturilor sale. Școala care nu permite accesul la educație a unui copil nu-și asumă responsabilitatea profesională. Dacă nu invocă motive solide și nu încearcă să ofere sprijin și consiliere în găsirea altor soluții, școala acționează ilegal și imoral.

5.10. Convenția Drepturilor Copilului – rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite nr. 44/25.11.1989 – aplicabilă începând cu data de 2.09.1990, potrivit art. 49, semnată și acceptată de Guvernul României, la 26.01.1990 și 28.09.1990, art. 7 afirmă drepturile fundamentale ale copiilor cu dizabilități, potrivit drepturilor omului inerente tuturor copiilor.

Art. 23 este dedicat copiilor cu dizabilități, prin recunoașterea vulnerabilităților acestora la segregare și discriminare, și stipulează:

(1) Statele Membre recunosc faptul că un copil cu dizabilitate mentală sau fizică trebuie să se bucure de o viață decentă, în condiții care să-i asigure demnitatea, să promoveze încrederea în sine și să faciliteze participarea activă la comunitate.

(2) Statele Membre recunosc dreptul copiilor cu dizabilitate la îngrijire specială.

(3) Recunoașterea nevoilor speciale ale copiilor cu dizabilități, asistența extinsă în concordanță cu parag. 2 al prezentului articol... vor fi desemnate pentru a ne asigura de faptul că toți copiii cu dizabilități au acces eficient la educație, că beneficiază de educație, instruire, servicii de asistență socială și medicală, servicii de reabilitare, pregătire în vederea angajării și oportunități de recreere astfel încât să ducă la realizarea celui mai înalt grad de integrare socială și dezvoltare individuală, inclusiv dezvoltarea culturală și spirituală.

Art. 24 se adresează unor nevoi specifice ale copiilor cu probleme severe și complexe de natură senzorială de acces la mijloace specifice de sprijin a învățării precum Limbajul Mimico-gestual, alfabetul Braille și instrumente de sprijin pentru vedere slabă. Și alți copii cu dizabilități pot avea nevoie de adaptări ale curriculei, stilurilor de predare și organizării sălilor de clasă. Sprijinirea tuturor copiilor cu dizabilități trebuie individualizată, cu resurse speciale legate de timp și personal.

5.11. Or, ținând cont de cele precizate și de faptul că școala are un atribut esențial în cunoașterea și recunoașterea nevoilor speciale ale copiilor cu dizabilități recomandă ca pe viitor să depună toate diligențele pentru evitarea unor situații similare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu potrivit art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. Sancționarea învățătoarei O.D. cu amendă contravențională în valoare de 400 lei, conform art. 26 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

3. Recomandă conducerii Școlii Generale nr. 5 „Corneliu M. Popescu” ca, pe viitor, să depună toate diligențele pentru evitarea unor situații similare;

4. Clasarea dosarului;

5. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință: Bertzi Theodora, Cazacu Ioana, Jura Cristian, Stanciu Claudia, Vasile Alexandru Vasile